

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Havlíčkův Brod 24.9.2013
čj. SRS 051643/2013

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 18 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 26.8.–22.9.2013

1. Počasí

V průběhu sledovaného období panovalo proměnlivé počasí charakterizované značným rozdílem teplot v jednotlivých obdobích. Při chladnějších klesala denní maxima pod 15 °C a v průběhu teplejších byly zaznamenány běžné teploty nad 20 °C. Obdobné výkyvy byly i u nejnižších teplot, které se pohybovaly v rozmezí 5 °C až 13 °C a v závěru období byly pozorovány i lokální přízemní mrazíky. Za celé období se úhrn srážek pohyboval od 70 do 90 mm a byl tak výrazně nad dlouhodobým průměrem. Lokálně se vyskytly i bouřky s prudkými intenzivními dešti.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V plném proudu je sklizeň brambor a v ojedinělých případech byla zahájena i sklizeň silážní kukuřice. Probíhalo i setí ozimých obilnin, ale veškeré tyto práce byly často přerušovány z důvodu častých vydatných srážek. Vzešlé porosty řepky ozimé jsou až na výjimky v dobrém stavu. V okresech Jičín a Pardubice jsou porosty cukrovky lokálně zaplevelené přerostlými plevi.

OBILNINY

Vzcházejí prvně zaseté porosty obilnin, ojediněle byly zaznamenány slabé výskyty slimáčků (Deroceras sp.) na okrajích pozemků a slabé zatím byly i zjištěné výskyty dospělců kříška polního (Psammotettix alienus).

PŠENICE OZIMÁ (RF 99 BBCH)

(sklizené zrna (vhodné pro posklizňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy)

Ve třech vzorcích odebraných v okrese Svitavy byl potvrzen výskyt sněti zakrslé (Tilletia contraversa). Rozbory vzorků z ostatních okresů nejsou dosud ukončeny anebo byly negativní.

KUKUŘICE (RF 71-87 BBCH)

(počátek tvorby plodu: zrna jsou zjistitelná: obsah vodnatý: cca 16% sušiny - fyziologická zralost: černá skvrna /vrstva na bázi/ zrna: asi 60% sušiny v zrnu)

První výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** byl zjištěn v okresech Havlíčkův Brod /lokalita Kožlí 11.9./ a Náchod /lokality Krčín a Lhota 10. 9./.

V okrese Jičín /lokalita Soběraz 9.9./ byl pozorován střední výskyt **černí (*Alternaria* spp.)** a první výskyty byly zaznamenány v okrese Náchod /lokality Provodov, Černčice a Krčín 11. 9./.

Ojedinelé výskyty **spály kukuřičné (*Helminthosporium maydis*)** byly zjištěny v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Sedlec 17.9./.

Silné výskyty **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** na feromonovém lapači byly hlášeny z okresů Havlíčkův Brod /lokality Kožlí a Lípa/, Chrudim /lokalita Trhová Kamenice/ a Ústí nad Orlicí /lokality Sedlec, Skořenice, Dolní Dobrouč/. Počty ulovených samců odpovídající střednímu výskytu byly zaznamenány v okresech Náchod /lokalita Žďárky/, Pardubice /lokalita Mokošín/ a Svitavy /lokalita Lány u Litomyšle/.

Výskyt housenek **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** ve stoncích a poškození palic byl všeobecně hodnocen jako slabý.

Na listech a pod listeny byly v okresech Jičín /lokality Vitiněves a Drštěkryje 16.9./ a Ústí nad Orlicí /lokalita Sedlec 17.9./ pozorovány střední až silné výskyty **mšic (*Aphidide* spp.)**.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 5-15 BBCH)

(kořínek vystoupil ze semene – 2. internodium viditelné)

Z důvodu silného poškození **slimáčky (*Deroceras* sp.)** bylo v okrese Havlíčkův Brod /lokality Česká Bělá a Krucemburk/ zaoráno asi 40 ha nově založených porostů. Z ostatních okresů byly hlášeny pouze slabé (výjimečně) střední výskyty a to převážně na okrajích pozemků. Tyto pozemky byly většinou ošetřeny přípravky proti těmto škůdcům.

První výskyty **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** byly zjištěny v okresech Hradec Králové /lokalita Smiřice 12.9./, Jičín /lokalita Valdice 6.9./, Náchod /lokalita Spy 10.9./, Pardubice /lokalita Lhota pod Přeloučí 10.9./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Skršice 10. 9./.

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Vraclav 17.9./.

V okrese Jičín /lokalita Valdice 6.9./ a v okrese Trutnov /lokalita Doubravice 11.9./ byl na listech zjištěn zvýšený výskyt housenek **běláska řepového (*Pieris rapae*)**.

SLUNEČNICE (RF 89-97)

(plná zralost: semena i ve vnitřní třetině terče černá: zadní strana úboru hnědá, mramorovaná, krycí listeny hnědé: vlhkost semen asi 15% - rostlina uschla a odumřela)

Lokálně až střední výskyty **bílé hniloby slunečnice (*Sclerotinia sclerotiorum*)** byly pozorovány v okrese Pardubice /lokality Dubany, Chýšť a Vápno u Přelouče 10.9./.

OKOPANINY

BRAMBOR OBECNÝ (RF 87-99 BBCH)

(stonky zažloutlé - hlízy odloučené od stonků)

U většiny nesklizených porostů dochází k **obrůstání, klíčení a nasazování nových hlíz** – to vše může mít negativní vliv na kvalitu a skladovatelnost sklizené produkce. Výnosy jsou pod dlouhodobým průměrem a zřejmý je větší podíl drobných hlíz.

V okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Helvíkovice, České Petroviče, Bystřec, Albrechtice/ došlo u některých partií k přenosu **plísňě bramborové (*Phytophthora infestans*)** na hlízy.

CUKROVKA (RF 49 BBCH)

(kořen dosáhl sklizňové velikosti)

V okrese Jičín /lokalita Popovice 9.9./ byl zjištěn první výskyt virové žloutenky – **virové mírné žloutnutí řepy (BMVYV)**, jde o zřejmý důsledek ohniskového výskytu mšice makové v letním období na téže lokalitě.

Z celé oblasti přišla hlášení pouze o slabých výskytech **skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*)**.

PÍCNINY

JETEL (RF 54 BBCH)

(Plná semenná zralost)

Z okresů Svitavy /lokalita Strakov/ a Ústí nad Orlicí /lokalita Libecina/ přišla hlášení o lokálně středních výskytech **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. Nárůst jeho početních stavů byl pozorován i v ostatních okresech sledované oblasti.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 77-87)

Střední výskyt **moniliniové hniloby jablek (*Monilinia fructigena*)** byl zjištěn na zahrádkách v okresech Náchod /lokalita Náchod 15.9./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Pohoří 15. 9./.

V okrese Jičín /lokalita Petrovičky 13.8./ byl zjištěn a následně laboratorně i potvrzen (28.8.) první výskyt **moniliové hniloby plodů (*Monilinia polystroma*)**.

HRUŠEŇ (RF 87)

Na pozorovacím bodě v okrese Pardubice /lokalita Svinčany 10.9./ bylo pozorováno poškození listů **hálčivcem hrušňovým (*Epitrimerus pyri*)**.

SLIVONĚ (RF 91)

Ohniskový výskyt **rzivosti slivoně (*Transchelia discolor*)** byl zaznamenán v okresech Hradec Králové /lokalita Těchlovice 17.9./ a Jičín /lokalita Kamenice 19.9./.

V okrese Jičín /lokalita Valdice 12.9. a 17.9./ byl na listech slivoní zjištěn výskyt a žír housenic **pílatky třešňové (*Caliroa cerasi*)**.

BROSKVOŇ (RF 91)

Na vzorku plodů odebraném v okrese Pardubice /lokalita Choltice/ byl jako původce **moniliniové hniloby plodů broskvoně** určen ***Monilinia fructigena*** a ***Monilinia laxa***.

V lapácích na stejné lokalitě určených k detekčnímu průzkumu octomilky ***Drosophila suzukii*** byla zachycena **octomilka obecná (*Drosophila melanogaster*)**.

OKRASNÉ DŘEVINY

BOROVICE ČERNÁ

Diagnostickou laboratoří byl potvrzen výskyt **červené sypavky borovice (*Mycosphaerella pini*)** na plantáži vánočních stromků v okrese Pardubice /lokalita Hlavečnick/ - od MRO bylo upuštěno.

TOPOL

Silný výskyt **rzivosti topolu (*Melampsora larici-populina*)** byl pozorován v okresech Náchod /lokality Lhota za Červeným Kostelcem, Bohdašín nad Orlicí a Horní Kostelec 12.9./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Bohdašín v Orlických horách 9.9./.

V okrese Jičín /lokalita Valdice 13.9./ byly na listech zjištěny společně žeroucí housenice **pílatek (*Nematus* sp., *Pristiphora* sp.)**.

DUB

V celé oblasti byly zaznamenány silné výskyty **padlí dubového (*Erysiphe alphitoides*)** na dubech ve volné přírodě, ale i ve školkách - zde většinou slabší intenzita díky ošetření.

JAVOR

V okresech Jičín /lokalita Valdice 10.9./ a Náchod /lokalita Náchod 29.8./ byl na listech javorů pozorován první výskyt **svrašťelky javorové (*Rhytisma acerinum*)**, která se nachází pouze v oblastech s čistým ovzduším - jedná se o indikátor jeho znečištění.

V okrese Jičín /lokalita Valdice 10.9./ byl na listech také zjištěn místy až silný výskyt **padlí (*Phyllactinia guttata*, *Sawadaea tulasnei*)**

JASAN

V okrese Jičín /lokalita Valdice 17.9./ byl na spodní straně žlutnoucích listů roubovaných jasanů zjištěn silný výskyt **padlí jasanového (*Phyllactinia fraxini*)** a dospělců **mery (*Psyllopsis fraxini*)**.

KATALPA

V okrese Jičín /lokalita Valdice 13.9./ bylo u chřadnoucích katalp zjištěno neobvyklé napadení větví a kmínků kutilkami (*Trypoxylon* sp., *Crossocerus* sp.a *Pemphredon* sp.). V napadených větvích a kmíncích byla ve vyhryzaných dutinách v dřeni nalezena liniová hnízda s larvami, kuklami a dospělci.

OLŠE

V okrese Trutnov /lokalita Trutnov, Peklo 11.9./ byl zjištěn při úživném žíru před zimováním výskyt nové generace dospělců bázlivce olšového (*Agelastica alni*), nejvýznamnějšího listožravého škůdce na olších.

Světelný lapač

V okrese Jičín /lokalita Holovousy 26.8.-12.9./ v úlovcích světelného lapače i nadále dominovali dospělci osenice černé c (*Xestia c-nigrum*). Z ostatních škodlivých druhů se poprvé vyskytla /10. a 11.9./ také černopáska bavlníková (*Heliothis armigera*), spolu s nálezem v Paceřicích jde o jediný výskyt v Čechách. Ostatní nálezy tohoto příležitostného migrantního druhu jsou hlášeny z Moravy (Olomouc, Oblekovice, Uherský Ostroh a Luková u Přerova). V letošním roce byla tato černopáska v síti světelných lapačů zjištěna až začátkem srpna (1.8.).

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl